

УДК 336.76:004.738.5:338.24

Андрусів У. Я.

*к.е.н., доцент, завідувачка кафедри фінансів, обліку та оподаткування
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу*

Бойчук О. І.

*магістр ОПП «Фінансові технології та інвестиційний консалтинг»
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу*

FINTECH-ІННОВАЦІЇ У СФЕРІ ТОРГІВЛІ ЦІННИМИ ПАПЕРАМИ ЯК ЧИННИК СТАЛОГО РОЗВИТКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

Трансформація вітчизняного фінансового ринку в умовах глобалізації економічних процесів та прискореної цифровізації суспільних відносин зумовлює необхідність комплексного наукового осмислення ролі фінансово-технологічних інновацій у забезпеченні сталого розвитку системи торгівлі цінними паперами, що набуває особливої значущості в контексті євроінтеграційних прагнень України та потреби адаптації національного законодавства до стандартів Європейського Союзу, зокрема директив MiFID II та регламенту EMIR, які визначають параметри функціонування організованих торговельних майданчиків та вимоги до захисту прав інвесторів.

Аналіз впливу FinTech-інновацій базується на синтезі неоінституціональної економічної теорії, теорії фінансового посередництва та концепції сталого розвитку, в рамках якої технологічна модернізація фінансових послуг розглядається як інструмент досягнення цілей соціально-економічної інклюзивності та корпоративного управління відповідно до принципів ESG [1]. Сучасна екосистема фінансово-технологічних інновацій включає технології розподіленого реєстру (blockchain), які забезпечують децентралізоване зберігання інформації про транзакції, системи алгоритмічної та високочастотної торгівлі, які підвищують ліквідність ринку, платформи краудфандингу, що демократизують доступ до

капіталу, а також робо-едвайзери для автоматизації управління інвестиційними портфелями.

Формування ефективної регуляторної архітектури потребує збалансованого підходу, який забезпечує захист прав інвесторів та фінансову стабільність через впровадження систем KYC та AML, водночас не створюючи надмірних обмежень для інноваційного розвитку, що вимагає від регуляторів впровадження принципів пропорційного регулювання та створення регуляторних пісочниць для тестування інновацій [2]. Впровадження технології розподіленого реєстру створює передумови для скорочення циклу розрахунків до моделі майже миттєвих розрахунків, що знижує контрагентський ризик, водночас смарт-контракти дозволяють автоматизувати виконання корпоративних дій без участі централізованих посередників, що знижує операційні витрати. Демократизація доступу до інвестиційних інструментів через мобільні додатки для торгівлі цінними паперами, які пропонують можливість здійснення операцій з мінімальними комісіями, фракційне володіння акціями (fractional shares), що дозволяє інвестувати навіть незначні суми коштів у високовартісні цінні папери провідних корпорацій, та інтегровані освітні модулі для підвищення рівня фінансової грамотності населення, сприяє залученню широких верств населення до процесів формування довгострокових заощаджень та інвестування в реальний сектор економіки, що особливо актуально для України в контексті необхідності диверсифікації джерел фінансування національної економіки та зменшення традиційної залежності від банківського кредитування, однак водночас актуалізує проблематику захисту недостатньо обізнаних інвесторів від надмірних ризиків та необхідність посилення вимог щодо розкриття інформації про характеристики фінансових інструментів у зрозумілій та доступній формі.

Діджиталізація супроводжується виникненням кіберризиків, пов'язаних з атаками на торговельні платформи, технологічних ризиків внаслідок збоїв алгоритмічних систем, а також системних ризиків через високу взаємопов'язаність

цифрових платформ, що вимагає розробки планів операційної безперервності та макропруденційного нагляду.

Стратегічні перспективи подальшого розвитку FinTech-екосистеми у сфері торгівлі цінними паперами в Україні тісно пов'язані з процесами гармонізації національного законодавства з європейськими стандартами регулювання фінансових ринків, що передбачає імплементацію положень Директиви про ринки фінансових інструментів (MiFID II), яка встановлює вимоги до організації торгівлі, найкращого виконання доручень клієнтів та прозорості ціноутворення, впровадження вимог щодо звітності про операції з похідними фінансовими інструментами відповідно до регламенту EMIR (European Market Infrastructure Regulation), а також адаптація практик корпоративного управління до принципів сталого фінансування, закріплених у Таксономії ЄС та Регламенті про розкриття інформації щодо сталого фінансування (SFDR), що створить передумови для інтеграції українського фінансового ринку в єдиний європейський фінансовий простір, залучення іноземних інституційних інвесторів та забезпечення довгострокової конкурентоспроможності вітчизняних FinTech-компаній на глобальному ринку фінансових технологій [1, 3].

Отже, FinTech-інновації виступають ключовим драйвером трансформації фінансового ринку, забезпечуючи підвищення ефективності та демократизацію доступу до інвестиційних інструментів, водночас реалізація їх потенціалу потребує формування збалансованої регуляторної архітектури, розбудови цифрової інфраструктури та гармонізації національних стандартів з європейськими практиками.

Список використаних джерел:

1. Андрусів У.Я. Інтеграція ESG-критеріїв в інвестиційні стратегії на фондовому ринку України. Фінансові механізми та обліково-аналітичний інструментарій забезпечення сталого розвитку соціально-економічних систем:

колективна монографія за заг. ред. Андрусів У. Я. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2025. 343-385 с. 21,81 др.арк. (особисто автора 2,69 др. арк.). ISBN 978-966-694-493-4.

2. Андрусів У. Я., Чучук Ю. В. ESG-принципи у формуванні стратегій розвитку підприємств альтернативної енергетики України. *Національні інтереси України*. 2025. № 8(13). С. 550-562. [https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-8\(13\)-550-562](https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-8(13)-550-562).

3. Андрусів У. Я., Баланда Я. Р. Трансформація ринку цінних паперів: ESG-аспекти інвестування. Збірник матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів і молодих вчених «Адаптація до глобальних змін та викликів в економіці, туризмі, рекреації та захисті довкілля» (Івано-Франківськ, 8-9 травня 2025 року), Івано-Франківськ, 2025. С. 22-25. <https://surl.li/ysppog>

УДК 336.761

Бігдан Я. І.

*здобувач 2 курсу другого (магістерського) рівня
ОП «Інвестиційний менеджмент»*

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

Майорова Т.В.

*д. е. н., професор кафедри корпоративних фінансів і контролінгу
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана*

ТРЕНДИ ПЕРВИННИХ РОЗМІЩЕНЬ (ПРО) У 2020-2025 РОКАХ

Первинні розміщення є надзвичайно важливою частиною фондового ринку та ринку капіталів в цілому. Вони є фундаментом розвитку фондового ринку як елементу економіки, і є дзеркалом поточного фінансового стану держави, підприємств і населення. Динаміка проведення первинних розміщень цінних паперів завжди залежала від загальної динаміки фондового ринку. Періоди спаду, нестабільності, стагнації чи фінансової кризи історично відзначалися спадом